

Naročnina mesečno 25 Din, za izuzetno štvo 40 Din - nedeljaka izdaja celoletno 96 Din, za izuzetnostvo 120 Din Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEK

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate, Sarajevo št. 7563 Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797 Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan s jutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Masaryk se je poslovil

S predsednikom Tomažem Masarykom odhaja ena najpomembnejših političnih osebnosti iz evropske pozornice. Masaryk, ki se je odločil da izroči državno krmilo mladim rokam, ni bil le neki izvoljeni predsednik republikanske države, kakor se to dogaja kardakoli in kjerkoli, temveč je bil tudi duhovni in politični ustanovitelj in idejni tvorec bratske češkoslovaške države celo v mnogo globljem in bolj dobesednem pomenu, kakor moremo govoriti o zaslugah maršala Piłsudskega za novostalo Poljsko ali o preoditveni vlogi Kemal paše Ataturka za moderno Turčijo. Bil je duhovni voditelj češkega naroda v odporu proti habsburški monarhiji, po njenem razpadu pa je postal politični voditelj na novo ustanovljene slovaške države. Ako danes gledamo v duhovno delavnico tega izrednega moža, stoji pred nami skoraj bolj kot filozof in učenjak, kakor pa politik in državnik. Videz je, kakor da ga je proti njegovi volji nase potegnila politika. In vendar je ravno v prepletenosti teh dveh elementov: abstraktne znanosti in praktične politike, izredno srečno združene v eni glavi Masaryk postal to, za kar ga je dosedaj smatral in ga bo za vso bodočnost cenil češki narod: simbol narodnega voditelja, ki je s svojim delom zaslužil za narod in državo. Narodi vedno potrebujejo takih simbolov.

Tomaž Masaryk, ki se je kot sin preprostejega moravškega delavca povzpela na najvišje mesto velike države, je v teku svojega dolgega in bogatega življenja neprestano razodeval izrazito borbena naravo, združeno z izredno močno voljo, visoko inteligenco in prebogatom znanjem, ki je bila poleg tega podprta še s prav izrednim darom, da je namreč znal sredi najbolj težkih in motnih razmer kreniti tisto pot, ki je bila prava in ki je vodila do uspeha. Razven tega opazujemo pri njem strastveno željo po resnici in skoraj doktrinarno doslednost, da svoja dognanja uveljavi in jim pomaga do zmage, pa čeprav na račun svoje popularnosti (kraljevodvorski rokopiši). Ko prebiramo njegova dela, nam je jasno, da je gradil svojo politično miselnost na idejah velike francoske revolucije, zato mu je tudi vse življenje bil ideal humanitarna demokracija, kateri je vsaj v svojih mlajših delih primešal nekaj socialnih elementov, ki so kot dognanja političnega razvoja v Evropi postali njen atribut političnega programa. Saj se je kot znanstvenik najraje pečal s socialnimi in zgodovinskimi problemi, kot publicist se je pa moral baviti seveda tudi z dnevnimi političnimi, in tako je že razmeroma zgodaj (1891), kot odposlanec mladočeške stranke prišel na tedanjo politično tribuno v avstrijski državni zbor na Dunaju. Tedaj je eden prvih pričel češki nacionalni politiki vlivati smotrene cilje: neusmiljeni boj proti vseizdajniškim procesom in neizprosnostna borba proti nadvladi nemštva nad narodnimi manjšinami v monarhiji. Tu je bil tako usleden, da se je potegoval celo za zapostavljeno judovsko manjšino. Njegovo objektivno stališče do narodnostnega vprašanja ga je bolj kot vsakega drugega usposobilo, da je postal predsednik sicer nacionalne slovaške države, toda z močnejšimi nemškimi in madžarskimi manjšinami. Značilno je, da si je celo med Nemei znal pridobiti tolikšno zaupanje, da je pri zadnjih predsedniških volitvah dobil glasove tudi vseh nemških poslancev in senatorjev.

Za Masarykovo zrelo in razsodno politično presojanje je značilno, da je že v dobi, ko se je med Slovani še vseskozi bohotilo vseslovanstvo — in Praga je v tem pogledu prednjačila — obrnil pogled proč od lepe utopije in jasno izpovedal v nasprotju z drugimi češkimi nacionalisti (Kramář), naj Slovani ne pričakujejo svoje rešitve od matuške Rusije. Bodočnost Slovanov je temveč gledal v tesni naslonitvi na kulturni zapad s svojimi človečanskimi in demokratičnimi idejami. Iz knjige »Rusija in Evropa«, ki je izšla tik pred vojno (1913), je jasno razvidno, da je Masaryk že tedaj imel pred očmi jasno vlogo, ki jo mora in ki jo bo slovanski duh igral v koncernu zapadnih evropskih držav, ne več voden in pod kuratelo germanstva, ampak kot čisto svojski kulturni in narodnostni element. Le tako moremo prav presoditi zadržanje Masaryka ob izbruhu svetovne vojne. On je tedaj bil morda edini politik v Evropi ki je takoj vedel, kaj hoče. Bil je prepričan, da je prišel zgodovinski trenutek, ko bo mogoče urediti stoletno hrepenenje češkega naroda. Toda kako tvegava in žrtev polna je bila pot do cilja! Takoj po izbruhu vojne je Masaryk stopil v stik z vodilnimi politikmi zapadnih držav in jim na tajnih sestankih v Amsterdamu in v Rimu prvič razodel misel češke narodne samostojnosti. Pozneje je neumorno na delu v vseh prestoliah ententnih držav, da pripravila tla češki nacionalni državi. V svoji zadnji knjigi »Spomini«, nam sam popisuje vso strašno trnjevo pot, ki jo je tedaj prehodil za svoj narod in koliko truda ga je stalo, da je pridobil odločilne kroge za svojo zamisel. Vidi se pa tudi, da je bil Masaryk eden glavnih oblikovalcev bodoče Evrope čeprav je do zadnjega ostal skrit za kulisami. In še nekaj je razvidno iz njegovih spisov: nihče drugi kot Masaryk je bil tisti, ki je Wilsona inspiriral z idejo o samoodločbi narodov, idejo, ki je v najkrajšem času postala mnogo silnejše orožje v rokah zaveznikov, kakor pa topovi in tanki. Kajti proti tej ideji se osrednji veselili nista z ničemer mogli boriti. Iz nedavno objavljenih spominov polkovnika House-ja je tudi razvidno, da je bil Masaryk tisti skriti učenjak, ki je z nekaj svojih delavcev ameriške politike oskrboval z znanstvenim materialom, statistikami, narodnostnimi zem-

Novi ljubljanski občinski svet

Novi župan je dr. Jure Adlešič, podžupan dr. Vladimir Ravnihar - Vsi bivši odborniki so razrešeni svojih dolžnosti in so imenovani novi ljudje

Belgrad, dne 16. decembra. m. S kraljevim ukazom z dne 14. decembra 1935 sta razrešena dr. Vladimir Ravnihar kot predsednik mestne občine Ljubljana in Evgen Jarc kot podpredsednik mestne občine Ljubljana. Postavljena sta z istim kraljevim ukazom dr. Juro Adlešič, odvetnik v Ljubljani, za predsednika mestne občine Ljubljana in dr. Vladimir Ravnihar, odvetnik v Ljubljani, za podpredsednika mestne občine Ljubljana. Z odlokom ministra notranjih del z dne 14. decembra 1935 so razrešeni dolžnosti vsi dosedanji člani občinskega odbora mestne občine Ljubljana in so postavljeni ti-le novi člani občinskega odbora:

1. Andrejka Viktor, polkovnik v pokoju v Ljubljani;
2. Dr. Azman Josip, odvetnik v Ljubljani;
3. Babnik Anton, knjigovodja v Zg. Siški 126;
4. Baš Jože, uradnik in posestnik, Štepanja vas št. 69;
5. Dr. Bohinec Joža, direktor OUZD v Ljubljani;
6. Borštnar Franc, železniški inspektor v p. v Ljubljani;
7. Černe Franc, gostilničar, Zaloška cesta 57;
8. Černe Josip, posestnik v Zgornji Siški;
9. Dr. Debevec Franc, zdravnik v Ljubljani;
10. Dermastja Karel, profesor v Ljubljani;
11. Florjančič Izidor, posestnik v Dravljah;

12. Gersinič Anton, ravnatelj TPD v Ljubljani;
13. Hribar Rado, industrijalec v Ljubljani;
14. Inž. Horvat Alojzij, vseučiliški profesor v Ljubljani;
15. Jarc Evgen, profesor v p. v Ljubljani;
16. Jarc Franc, posestnik v Crni vasi;
17. Jenko Avgust, posestnik v Ljubljani;
18. Dr. Kamušič Josip, odvetnik v Ljubljani;
19. Klinar Peter, bančni ravnatelj v Ljubljani;
20. Dr. Klinar Tomaž, stolni kanonik v Ljubljani;
21. Kocmur Alojzij, ravnatelj in posestnik v Ljubljani;
22. Dr. Korun Milan, odvetnik v Ljubljani;
23. Kozamirnik Viktor, knjigovodja v Ljubljani;
24. Kralj Ivan, trgovski poslovodja v Ljubljani;
25. Kranjc Silvo, profesor v Ljubljani;
26. Dr. Kušej Rado, vseučiliški profesor v Ljubljani;
27. Inž. Lah Rado, ravnatelj Kmetijske družbe v Ljubljani;
28. Likar Stanko, tajnik OUZD v Ljubljani;
29. Lužar Fortunat, banovinski šolski nadzornik v p. v Ljubljani;
30. Inž. Majce Alojzij, ravnatelj banke »Slavije« v Ljubljani;
31. Malgaj Tone, pleskar v Ljubljani;
32. Martinčič Avgust, ključavničar v Ljubljani;

33. Masič Pavel, železniški kontrolor v Ljubljani;
34. Mišvelj Miha, mizar in posestnik v Ljubljani;
35. Musar Jože, mesarski mojster v Ljubljani;
36. Novak Avgust, zaseb. uradnik v Ljubljani;
37. Novak Franc, posestnik na Viču;
38. Oražem Josip, posest. in trgovec na Selu;
39. Osana Josip, profesor v Ljubljani;
40. Pavlič Ferdinand, gostilničar na Glincah;
41. Pavlin Ivan, posestnik in dežnikar v Ljubljani;
42. Šlapar Blaž, delavec v Rožni dolini;
43. Smersu Rudolf, pravni referent OUZD v Ljubljani;
44. Soss Karel, trgovec v Ljubljani;
45. Dr. Stanovnik Ivan, odvetnik v Ljubljani;
46. Dr. Stele Franc, konservator v Ljubljani;
47. Stojer Rajko, ravnatelj in hišni posestnik v Ljubljani;
48. Sušnik Stanko, zasebni uradnik in posestnik v Ljubljani;
49. Šalehar Franc, višji poštni kontrolor v Ljubljani;
50. Tomažič Franc, arhitekt v Ljubljani;
51. Ušenič Ivan, gostilničar v Ljubljani;
52. Vidmar Josip, učitelj v Ljubljani;
53. Wester Josip, šolski nadzornik v pok. v Ljubljani;
54. Zupan Miroslav, stavbenik v Ljubljani.

Zavesa se počasi dviga

Abesinija žrtev britskih koristi

Zakaj je Anglija, potem ko se je celih pet mesecev borila kakor lev za Abesinijo oziroma za spoštovanje pakta Zveze narodov, pustila sedaj naenkrat Abesinijo na cedilo — to se danes sprašujejo po vsem svetu. Popolnoma nerazumljivo je, kako je mogla Anglija osredotočiti v Sredozemskem morju vse svoje ogromno brodogradne in imenovane svetovni mednarodnega pakta pripraviti petdeset držav do tega, da so v svojo največjo gospodarsko škodo vzele nase breme gospodarskih sankcij proti Italiji, zato da sedaj naenkrat kapitulira pred Lavalom in se pridruži njegovemu mirovnemu predlogu, ki Abesinijo razkosava na tri dele, od katerih naj Italija dobi cela dva kot nagrado za to, da je Abesinijo brez vzroka in povoda napadla, kakor je to slovesno ugotovila Zveza narodov. Tem manj je to razumljivo danes, ko izveemo, da Velika Britanija ne bo imela od tega baje ničesar, ker je Laval izposloval, da Abesinci, ako bodo dobili izhod na morje v angleškem pristanišču Zeili, ne bodo smeli zgraditi tjakaj niti železniške, da se ne bi delala konkurenca francoski železniški progi iz Džibutija v Addis Abebo. Ali je to združljivo s tistim angleškim prestižem, o katerem smo doslej bili prepričani, da ga Velika Britanija ni nikoli žrtvovala — da ne govorimo o očitvidni kršitvi in naravnosti o uničenju prestiža Zveze narodov, kar bo imelo lahko še nedogledne posledice? Zakaj, če je danes smela Italija napasti Abesinijo pa potem za to dobiti še nagrado dobrih dveh tretjin napadene teritorije — kaj morejo pričakovati druge male države, če jih bo izvolila najti napasti kakšna veselila v trdnem pričakovanju, da bo tudi ona za tak napad poplačana od veselil na enak način, kakor je bila danes poplačana za kršitev najslavnejšega mednarodnega pakta Italija od Francije in Anglije? To je glavno vprašanje, ki bo prišlo v sredo pred sejo Sveta Zveze narodov, ki jo ves svet z največjo nestrpnostjo pričakuje.

Angleška vlada ne bo padla

Zalibog izgleda, da se angleška in francoska vlada ne bosta dali veliko motiti od stališča držav Zveze narodov, ki bodo, ako smemo verjeti sedanjemu razpoloženju, Laval-Hoareov predlog skoro gotovo odklonile, ker očitno krši navodila, ki jih je

v zvrho poravnave italijansko-abesinskega spora dala Zveza narodov. G. Laval in G. Baldwin sta, kakor se glasijo zadnja poročila, trdno sklenila, da vztrajata na svojem »mirovnem predlogu«. Te dni se vrne v London zunanji minister Hoare, ki bo v četrtak stopil pred poslansko zbornico, ne bo pa zagovarjal svojega predloga on, ampak sam šef kabineta Baldwin. Doslej se je mislilo, da bo zbornica Hoareov načrt zavrgla ne samo zato, ker je malo-dane 90% angleške javnosti proti temu sramotnemu miru, ampak tudi zato, ker je razen opozicije baje tudi velik del konservativne stranke proti kravji kupčiji, ki sta jo sklenila Laval in Hoare. Znano je tudi, da so ministri sir Simon, lord Halifax, Neville Chamberlain, ne glede na oba Mac Donald in na lorda Edena, ki je sploh že spetelka bil proti temu načrtu, nasprotniki Laval-Hoareovega sporazuma. Toda tudi to ne bo pomagalo in se utegne zgoditi kvečjemu to, da bo demisionar Eden ali pa še ministra Oliver Stanley in Elliot. Večina zbornice, da ne govorimo o lordih, pa bo izrekla vladi zaupnico, ker baje obstajajo izredno tehtni razlogi, da se odobri Laval-Hoareova kupčija. Debata bo seveda jako voharna in zanimiva, dati, kakor je bilo že rečeno, najbrž ne bo sledila demisijska vlada, naker naj bi novo sestavil, kakor se je že včeraj zdelo »Daily Mailu«, sir Austin Chamberlain...

Za ZN se ne bodo menili

S tem seveda ni rečeno, da bi bilo izključeno kakšno presenečenje ali kakšen nov preobrat Velike Britanije, čeprav ni nič kaj preveč verjetno. So namreč še razne težave. Največja težava je seveda Zveza narodov, glede katere se v Parizu in v Londonu najbolj bojijo tega, da bi se stvorila močna opozicija, združena okoli držav Male zveze pod vodstvom Titulesca in Litvinova. Da bo zlasti Mala zveza nastopila proti kravji kupčiji gg. Laval in Hoare, je čisto gotovo, ker so bile ravno te države pod sankcijah najbolj oškodovane, sedaj pa sta jih tako Francija kakor Anglija pustili popolnoma na cedilo in pomagali rušiti tudi njihov prestiž. Mala zveza pa ima tudi močne stvarne razloge, če bo nastopila proti lamoznemu načrtu, ki so ga skuhali v Parizu za hrbot Zveze narodov. Dobro vemo, da so vprav države Male zveze tiste, ki bodo

najbolj izpostavljene nevarnosti kakšnega zahrbtnega napada, kakršen je bil napad Italije na Abesinijo, da je zato vprav v njihovem največjem interesu, da se Franciji, Angliji in Italiji ne dovoli, da bi smeje na takšen način, kakor se je to zgodilo sedaj, izigrati pakt Zveze narodov in irtvovati jagnje volku, trdečemu, da mu je jagnje skalilo vodo. Beseda Male zveze brez dvoma ne bo samo povzročila globoke vtisa, ampak bo imela tudi učinek — vendar tega ni pričakovati še danes ali jutri, ampak v bodočnosti. Zaenkrat se je bati, da bodo Anglija, Francija in Italija izvedle svojo namero preko Zveze narodov.

Tudi Laval bo dobil večino

Včeraj se je še mislilo, da bi utegnil Laval-Hoareov načrt dobiti usodni sunek iz Pariza. Pisane današnjih pariških dnevnikov pa kaže, da je sicer francoska javnost proti vse obsodbe vrednemu načinu, kako bo morala Abesinija, zato ker je bila napadena, žrtvovati svojo neodvisnost napadalcu, da pa bo Laval še vedno obdržal svojo večino, ker radikalni stranki g. Herriota, ki se drugače zelo zavzema za mir, pravičnost, svobodo in Zvezo narodov, strankarski interesi ne kažejo, da bi zapustila Lavala oziroma vlado.

Kar se Italije same tiče, se dela, kakor da je proti Laval-Hoareovemu načrtu, na katerega doslej še ni odgovorila, toda javna tajnost je, da ga gosp. Mussolini smatra za svojo zmago in da njegova nadaljnja prizadevanja gredo za tem, kako bi dobil v svojo popolno posest tudi tisti tretji del Abesinije, ki mu ga Francija in Anglija ponujata kot kolonizacijsko ozemlje pod nadzorstvom Zveze narodov.

Zakaj je Anglija Abesinijo žrtvovala

Samo zaradi zanimivosti omenjamo, da se razširja govornica, da je Anglija popustila zato, ker je Italija osnovala takozvane »smrtne letalske eskadre«, ki obstojijo iz prostovoljcev, kateri so prisegli, da se bodo, ako bi Anglija dosegla prepoved petroleja, brez ozira vrgli na angleške ladje in jih uničevali. Baje je tudi Laval odredel Angliji svojo pomoč na morju, ako bi jo Italija napadla. V resnici pa bi bilo iskati vzroka angleškega nenadnega preobrata prej v nastopu Japonske, ki je, kakor poroča današnji brzojav, vojaško zasedla kitajsko mongolsko provinco Čahar oziroma je od kitajskih avtonomistov v tej provinci dosegla, da bo vojaško obrambo tako te province kakor tudi province Ho-pej prevzela nase mandžurska, to je v resnici japonska armada. Anglija se zdaj boji, da ne bi Japonska pogoltnila vsega Kitaja, ako bi Anglija bila v Evropi zapletena v resen konflikt. Anglijo strši tudi zahteva Japonske, da se ji mora dovoliti enako močno brodogradje, kakor je angleško oziroma ameriško. Tudi Egipt skrbi Anglijo in mogoče je Italiji prepuščala Abesinijo za protikoncesijo, da Italija ne bo delala nobenih stitost, ko bo Anglija od neodvisnega Egipta zahtevala, da ji definitivno prepusti v popolno oblast Sudan in mogoče še Sueški prekop.

Ta zadnja hipoteza je najbolj verjetna.

Hajta utriena

Dunaj, 16. decembra. AA. Agencija Stefani poroča: »Die Stimme« poroča iz Haite, da so angleške pomorske oblasti to pristanišče utrdile. V okolici mesta so postavili 36 topov.

Dunajska vremenska napoved: poslabšanje vremena.

ljevidi itd., kar je odločilno vplivalo na washingtonsko Belo hišo, da je posegla v boj za preureditev Evrope. Med češkimi politikmi je torej zgodovina dala Masaryku prav: kajti izkazalo se je, da so slabo računali tisti, ki so računali na Rusijo; zmagal je Masaryk, ki je bil prepričan, da se bo usoda malih slovanskih držav odločila na zapadu, ne na vzhodu. To je le nekaj spominov ob »Spominih«, ki jih je Masaryk sam o svojem delu napisal. (Svetovna revolucija. Spomini in razmišljanja). Pred očmi mu je bila zgraditev nove države po vzoru Svice. Koliko se mu je sredi naznanskih težav, s katerimi se morajo boriti mlade države, posrečilo, smo imeli vsa leta priliko opazovati z lastnimi očmi. Tudi CSR ima še dokaj nerešenih problemov — mislimo samo na ureditev razmerja do Slovačkov — toda resnica je, da je bratska republika tudi v časih, ko je okrog in okrog nje propadala demokracija in so se razbohotile diktature — ostala zvesta demokraciji in demokratičnemu duhu, ne da bi okrunjevala ustavno zagotovljene ljudske svoboščine. Zato pa je češkoslovaška tudi med vsemi po vojni nastalimi državami najlepše na-

predovala, se najbolje notranje okrepila in v marsičem postala zgled tudi »stariim« državam. Pri tem mirnem, smotrenem razvoju mlade republike, ima gotovo sam predsednik Masaryk največje zasluge, ki je vsa leta stal izven dnevene politike, v ozadju, upanje in zatočišče vsem, ki so mislili, da jim je javno življenje krivično. Znano je, da je užival polno zaupanje tudi katoliških krogov. V trenutku, ko se Masaryk poslavlja od predsedstva države, je čutil, kako so doma in v zunanjem svetu znova vzplamtele simpatije za tega izrednega moža. Malo je v zgodovini voditeljev, ki bi mogli zreti na tolike življenjske uspehe od večeru svojega življenja. Medtem, ko se vrši borba za njegovo, ne le osebno, temveč kakor se vedno bolj vidi, tudi idejno dediščino, pa bo predsednik Masaryk ki odhaja od dela, da se v miru pripravi na zadnjo pot, brez dvoma še dalje deležen pozornosti vse evropske javnosti. Kajti Tomaž Masaryk je eden tistih osebnosti, ki bo ostal ne samo svojim rojakom temveč tudi drugim narodom zgled ljubezni do domovine, širokopoteznega dela za narod, in kar je še več: zgled neomadeževanosti v vsem javnem delovanju. drin

Slovenski učbeniki so separatizem!

ali Pohorska fronta se je razkrinkala

Ko smo nedavno nastopili proti nameri vzhovne učne uprave, da kljub vsem protestom začne s takozvano unifikacijo šolskih knjig, ki naj služi v počasno likvidacijo slovenskega jezika in miselnosti, je »Jutro« v svoji številki od 3. decembra dejalo, da bi v prepričanje te namere zadostovala ena sama poteza peresa: gospod naučni minister ali kogar se to sploh tiče, naj tozadavne natečaje za nove državne učbenike enostavno črta, nesrečno srbsko-hrvatsko-slovensko slovnico — ta najgrši izrodek izpacene jugoslovenske fantazije — pa spravi v arhiv. Obenem se je glasilo gospoda dr. Kramerja ogorčeno branilo očitka, da bi bil kdaj kakšen njegov režim spocel ali izvaljal unifikacijo šolskih knjig, češ, da se je ta ideja porodila šele za časa Jevtičeve vlade, s katero JNS neče imeti nobenega opravka. Gospodje demokrati, ki danes slovijo kot »pohorci«, si umivajo torej roke in valijo krivdo za protislovensko politiko naše učne uprave na uboga državnika, ki mora danes prenašati brce od svojih bivših prijateljev, posnemajočih hrabrega osla, kateri je pridno tolkel s kopiti po umirajočem levu.

Neglede na to, da je vlada gospoda Jevtiča prevzela od svojih zloglasnih prednic vse smerne političke »narodnega edinstva« v smislu polne unifikacije in da jo je JNS na vsej črti podpirala ter sta se gospoda dr. Kramer in Marušić dala od tega režima izvoliti v senat, drugi jas-rasi in njihovi simpatizerji pa v slovit Jevtičevu poslansko zbornico — je že to nemožnost zavijanje, da bi se zadeva potisnila na drug tir, da je namreč šele g. Jevtič ali njegov naučni minister razpisal famozni tečaj za enotne državne učbenike. Dejstvo je to, da je to poenotenje bilo sklenjeno v načelu že pod ono diktaturo, za katero se je gospod Kramer zavzel z vso dušo, ne oziraje se na vso demokracijo, na katero je bil do takrat kot pravi in pristni svobodoljubec prisegel — če je bil potem po smernicah famoznega »prosvetljenega« absolutizma dr. Kramerjevih novih priateljcev razpisan natečaj za časa gospoda Jevtiča, to ničesar ne spremeni na stvari: famozna naredba monopolizacije šolskih knjig in njih poenotenja v smislu teorije v eno jugoslovensko šolsko pomešanost tih jugoslovenskih rodov, jezika in kultur nosi neizbrisen znak ideologije obeh skreganih demokratskih bratcev dr. Kramerja in Marušića.

Sicer pa se nam ni treba veliko truditi, da razkrinkamo hinavski obraz ljubljanskega pohorskega glasila, ki ga dela k nameravanemu pojugoslovenjenju naših učbenikov, ko pa imamo pred seboj izjavo znanega sarajevskega »Pokretca«, ki je in se tudi sam izrecno imenuje organ »Pohoraca«. Ta enfant terribile jugoslovenskega unitarizma, ki na glas kriči o tem, kar bi voditelji »Pohoraca« radi prikrivali,

se v svoji številki od 14. decembra nikakor ne poslužuje taktike »jutrac«, ki si nadeva slovensko masko, ampak je pošteno zatulil in se zagnal v »Slovenec« in »slovenačke klerikalce« sploh, ker si še danes drzno protestirati zoper poizkus, kako postaviti slove v Sloveniji v službo razslovenjenja naše mladine in našega naroda. To je »jedna opasna separatistička kulturna kampanja«, pravi sarajevski organ jugoslovenske pohorske fronte, »to je kulturni separatizem, to so ciljevi klerikalne separatističke prosvjete, ki hoče prepričati, da »bi se ubrzao proces kulturnog jedinstva Srba, Hrvata i Slovenaca«. S tem so »Pokretovci ultrajugosloveni, ko so se znesli nad nami, ki nas ta historični sarajevski nacionalizem nič ne plaši, nehoti obenem desavirali »Jutro«, ki zna tudi jugoslovenstvo zatajiti, kadar mu takó kaže — posebno danes, ko tudi jutrovski pohorci gojijo nedovoljeno razmerje do »slovenske fronte«...

Pa pustimo to: sposobnost prilagodevanja vsakemu terenu in času, ki označuje našo pohorsko inteligenco že iz avstrijskih časov, je preveč znana, da bi se zaradi nje razburjali. To spada v dedni politični program slovenskih »demokratov«, da v Ljubljani govorijo eno, v Sarajevu pa drugo. »Pokretca« pa bodi povedano, da je kulturna vzajemnost med Srbi, Hrvati in Slovenci bila že zdavnaj uredničena pa da so jo posebno naglašali in gojili »separatistični slovenski klerikalci, ko o politikih, ki polnijo »Pohodovec« predale, ni duha ni sluha še ni bilo. Ako je mogoče ta zavest kulturne vzajemnosti v zadnjih letih nekoliko oslabela, potem naj si zaslug za to pripisajo v prvi vrsti ravno tisti jugoslovenski politiki iz Sarajeva, ki so v svrhu jugoslovenskega zedinjenja organizirali pofe in podobne »patriotične« organizacije iz brezposelnih obupancev in drugih njim podobnih elementov. Jugoslovensko kulturno vzajemnost Slovenci kljub temu gojimo dalje in smo prepričani, da bo vedno prisrčnejša, tesnejša in pozitivnejša, toda unifikacije, ki bi skušala izbrisati samorodnost in osobito vrednost slovenske kulture, jezika, naravnosti in miselnosti ter nas obliči v nam nesvojsko obleko kot dele kakšnega drugega nadrejenega plemena in mentalitete, kakor si to zamisli jugoslovenski fašizem — tega ne bomo nikoli dopustili pod nobenim, še tako nedolžno izgledajočim vidikom! To iluzijo naj si izbijejo iz glave v Sarajevu pa tudi drugod, kjerkoli so še elementi, ki se tej iluziji udajajo, zakaj vlada dr. Stojadinovića-Korošec-Spahaj je osnovana na temelju narodnega sporazuma, ne pa na kakšni hegemoniji, kakor je bil režim propalega absolutizma. Zato je čisto upravičena zahteva, da naj se temeljito prepraži tudi naša vrhovna narodna uprava, po kateri se še vlačijo zadržljivi plini iz bivših režimov.

Volivni izidi na Ježici

Pri volitvah na Ježici je dobila JRZ od 683 oddanih glasov (volilnih upravičencev je bilo 956) 547, kandidatna lista skupne fronte pa 136. JRZ lista dobi torej 23 odbornikov, skupna fronta pa 1. (Glej članek na 3. strani.)

Nogometne zadeve

Belgrad, 16. dec. m. Kakor je »Slovenec« že poročal, je bil tukaj včeraj občni zbor Jugoslovenske nogometne zveze, ki je trajal davi do 4. ure. V zgodnjih jutranjih urah so začeli razmotrivati najvažnejše vprašanje, ki zanima vse klube v državi, to je vprašanje nogometnih tekem za državno prvenstvo. V tem pogledu je bilo stavljenih sedem predlogov. Končno pa je bil sprejet predlog, da se bo državno prvenstveno tekmovanje vršilo po nogometnih podvezah. Po prvenstvenem tekmovanju v podvezah bo prišlo finalno tekmovanje po coup-sistemu, v katerem bodo sodelovali samo prvaki nogometnih podvez. Za tako državno nogometno tekmovanje je glasovalo deset podvez, med njimi tudi ljubljanska.

„Gleichschaltung“ tudi pri nas

Belgrad, 16. dec. m. Te dni se je vrnil iz Berlina vrhovni poglavar protestantske cerkve v Jugoslaviji dr. Popp. Kakor se zatrjuje, je imel tam več sestankov s predstavniki nemške državne protestantske cerkve ter je bilo sklenjeno, da bo dr. Popp za svoje vernike v Jugoslaviji izdal istotako enako božično pastirsko pismo, kakor ga bodo izdali protestantski škofje v Nemčiji, ki so priključeni državni protestantski cerkvi.

Belgrad, 16. decembra. AA. S 16. decembrom je vzpostavljen ves promet med postajama Skopje in General Henry. Po poročilu grških železnice je promet vzpostavljen tudi na progi Solun—Djevdjelija.

Euwe — svetovni prvak

Amsterdam, 16. decembra. AA. Včeraj je bila tu odigrana poslednja od 30 šahovskih partij za svetovno prvenstvo, za katero sta tekmovala dosežanji prvak dr. Aljehin in nizozemski šahovski mojster Euwe. Po 40 potezi je Aljehin svojemu partnerju predlagal, da se partija proglasi remis. Euwe je s tem izjavljal svetovno prvenstvo v šahu. Premagal je nasprotnika v 9 partijah. Sam je izgubil osem partij. Ostalih 13 pa je bilo remiziranih.

Drobne vesti

Rim, 16. decembra. AA. Agencija Stefani poroča iz Moskve: V vrtičih naftne v okolici Vaznesenskega je izbruhnil strahovit požar. Gasilci se krčevito prizadevajo, da ga uduše.

Rim, 16. dec. AA. Agencija Stefani poroča iz Moskve, da je v Kursku umrla, stara 114 let, nekaka ga. Mezencova, ki je veljala za najstarejšo žensko v Rusiji.

Rim, 16. decembra. AA. Zaradi živahnih protestov v nemških listih fašistični dekret o prepovedi božičnih drevesc v Italiji ne bo veljal za južno Tirolsko, ki je bila svojčas sestavni del avstrijskega ozemlja.

London, 16. dec. AA. Reuter poroča iz Hongkonga: Danes je bil tu izvršen atentat na glavnega urednika največjega tukašnjega kitajskega lista. Atentator je pobegnil. Novinar Lej Hunci je hudo ranjen. Policija atentatorja še ni prišla. Po-bude tega atentata niso znane.

London, 16. decembra. AA. Med poskušnjami z aparati za televizijo so dognali, da televizija ne prenaša las črne barve. Zato bodo morali igralci in igračke, ki bodo sodelovali pri prizorih za prenos s televizijo, spreminiti barvo svojih las.

New York, 16. decembra. AA. Agencija Stefani poroča: Bivši svetovni prvak v boksu Dempsey je izjavil, da je pripravljen podpirati vsakega mladega boksača belega plemena, ki bi hotel točji sedanjega prvaka vseh kategorij črnca Louisa.

Ob Grafenauerjevem grobu

Odšel je v večnost mož, katerega življenje in delovanje je bilo tesno spojeno z boji koroških Slovencev za ravnopravnost in svoje narodne pravice zadnjih trideset let obstoja avstro-ogrske monarhije. France Grafenauer je bil koroškim Slovencev simbol in poročilo. — da morejo s svojimi lastnimi močmi graditi boljše bodočnost. Z njegovim vstopom v politično življenje so ožile široke plasti koroškega ljudstva k novemu političnemu življenju in so se razgibale v polje, ki ga nihče ni bil pričakoval. Ljudstvo, navajeno samo poslušati nemško gospodo in gosposko, se je začelo dramiti in zavedati svoje moči, ko je videlo v svoji sredi moža, ki je izšel iz njegove sredine in ki ni bil nič več in nič manj kakor vsi drugi nezisljeni Slovenci na Koroškem. Ta mož, ki je imel samo ljudskoškoško izobrazbo, je po vsej slovenski zemlji na Koroškem od Zile do Dravograda, nastopal na shodih kot šlovec, ki ima moč, ki se nikogar ne boji, ki pa je tudi pameten in pozna ljudske potrebe. S svojim izrednim govorniškim darom je potegnil množice za seboj, in odkar so ga ljudje prvič slišali kot svojega deželnega poslanca, kako je znal pred velikansko nemško večino braniti pravice Slovencev, pač ni bilo na Koroškem Slovencev, ki bi bil pri postavljanju kandidatov mislil na koga drugega kakor na Franceta Grafenauerja.

Grafenauer je bil rojen ljudski tribun, ki mu ga ni bilo para v vsej Sloveniji, pa tudi ne med avstrijskimi Nemci. Bil je duhovit, včasih pa tudi hudomušen. Nemški poslanci v deželnem zboru so se ga ball in so mu zelo obzirno odgovarjali, odkar so jo parkrat izkupili. Kot praktičen šlovec je znal vsako zadevo pri pravem koncu prijati in zato je njegova marsikat obveljala, četudi so nasprotovale posamezni nemški nacionalci. Večkrat se je zgodilo, da so nemški nacionalci sami stavili predloge o zadevah, za katere se je prej Grafenauer zavzemal, ker se je bilo tehtnemu Grafenauerjevemu dokazovanju težko ustavljati, saj jih je vsa javnost odobraval. Na drugi strani pa niso marali širiti moči in slave slovenskega zastopnika. Zaradi njegovega znanja in preudarnosti so ga cenili in spoštovali tudi Nemci. Ko so spoznali njegove velike zmožnosti, so ga skušali pridobiti zase. Če bi se bil vdal njihovim vabam, kakor so to storili mnogi drugi, bi mu bila življenjeka pot s rožicami postlana. Toda Grafenauer je bil mož, cel mož. Nemščino je obvladal tako, da so ga Nemci občudovali in zavidali. Bučen smeh je nastal nekod v deželnem zboru, ko je Grafenauer — s njemu lastnim duhovitim zasmehom ob neki priliki dokazal nekemu nemškemu poslancu, da ne zna nemški. Politične taktike ga je naučil, kakor je Grafenauer sam pripovedoval, stari in izkušeni nemški poslanec dr. Steinwender, ki je Grafenauerja zelo cenil, četudi je bil njegov politični nasprotnik. Ob neki priliki je predsednik deželnega zbora Grafenauerju vzel besedo zaradi par preostrih izrazov. Nato je stopil h Grafenauerju dr. Steinwender in mu dejal, da je izvršno govoril, da pa mora vobodo ubrati drugo pot v taktiki: ko boste že vse povedali, kar Vam je ležalo na srcu, pa na koncu govora udarite krepko, da Vam predsednik ne more več vzeti besede.

Organizator Grafenauer ni bil. To plat političnega delovanja je prepuščal drugim. Njegova moč je bila velik dar govora. Njega so ljudje najraje poslušali in na shode so radi prihajali že zaradi njega. Nihče na Koroškem ni imel toliko shodov in političnih govorov kakor Grafenauer. Vsakokrat je znal kaj novega povedati in nikdar ni mlátil prazne slame. Govoril je poljudno, pa tako logično, da njegovemu govoru ne bi smel ne dodati in ne odvzeti niti ene besede. Kar je povedal, je znal zabeliti s takim naravnim dovplvom, da se je vse amejalo. Ko je bil leta 1907 izvoljen tudi za državnega poslanca, se je bolj omejil na svoj volivni okraj, vendar tudi drugih krajev ni zanemarjal. Od tega časa do svetovne vojne je skoraj na vseh političnih shodih na Koroškem z manjšimi izjemami govoril poslanec Grafenauer in v njegovi družbi podpisani, ki je shode organiziral, včasih do najmanjše podrobnosti, kar je bilo spričo nevarnega terena večkrat skrajno potrebno. Če sem imel kake druge opravke, me ni hotel izpustiti. Moral sem z njim, ker sva se nekako izpopolnjevala, kakor je sam dejal. On je vedno govoril prvi, jaz sem pa pobral, na kar se on ni spomnil, in vll ob dobrem razpoloženju in navdušenju množice še nekoliko olja na ogenj. Vsi ti shodi so bili zelo dobro obiskani in niso malo doprinesli k politični in narodni samozavesti koroških Slovencev. Samo en sam shod se je ponesrečil, in sicer na pomembnem ozemlju severno od Celovca, kjer smo priredili volivni shod povodom deželnozbornskih volitev. Dopoldne sva imela v St. Jakobu pri Celovcu, kjer je prebivalstvo še slovensko, dasi narodno nezavedno, shod, ki je zelo lepo uspel. Popoldne pa v Annabichlu, humor so se pripeljali vsi nemški razgrajali pod vod-

stvom urednika »Freie Stimme« Lacknerja. Komaj je Grafenauer izgovoril par stavkov, je že nastalo huronsko kričanje. Z vinskih obrazov sem bral, da imajo zle namene. Izmuznil sem se z zborovališča in naročil vozniku, da takoj napreže. Ko sem se vrnil na zborovališče, so že nekateri grozeče dvigali vrčke. V splošnem neredu sem potegnil Franceta za rokav. Imela sva še toliko časa, da sva skočila na sani, in že so se vrule na naju kepe snega in leda in kamenja. Zadnji čas je bil, da sva jo popihala.

Naša politična stvar na Koroškem je vidno in hitro napredovala. Vsako leto smo postajali močnejši in odločnejši. Poetali smo nevarni. Začela se je huda gonja proti dr. Brejcu, ki so ga Nemci smatrali, in to po pravici, za izredno spretnega in zato Nemcem nevarnega političnega voditelja koroških Slovencev. Otkar je prišel on na Koroško, je postalo politično življenje zelo živahno, in slovenska politika je po njem dobila natančno določeno smer in vse politično delovanje je začelo teči po sistematično urejenih poteh. Vse vidno svrtašvo se je zlilo na njega in slovensko duhovščino. Grafenauerja samega so pustili tedaj, bolj na miru, to pa iz politično-taktičnih razlogov, ker bi si bili s napadi nanj več škodovali kakor pa bi imeli od tega koristi. Za časa vojske so pa pokazali rožičke tudi proti Grafenauerju. Za Nemce je prišel »čas obratnaca«. Zapri so več duhovnikov, proti katerim ni bilo težko najti krivih prič, slovenske voditelje so pa strogo nadzorovali in prezali, kdaj bi jih mogli sgrabit. Za take priliko-nosti niso dobili. Zato so izmišljali razne »enunciacije«. Tako je »Grazer Tagblatt« objavil dopis iz Celovca, v katerem je dolžil dr. Brejca in podpisane, da sta bila neposredno udeležena pri umoru nadvojvode Franca Ferdinanda v Sarajevu. To obrekovanje je bila očitna neumnost in ni imelo namena spraviti oba obdolžena pod ključ zaradi izmišljene zveze z umorom v Sarajevu, ampak je imela samo namen opozoriti vojaštvo, da sta v Celovcu dva »nevarna elementa«, ki jih je treba odstraniti. Ta nakana se je ponesrečila, toda »Grazer Tagblatt« je bil obojen samo na emešno malenkostno denarno globo. Dr. Brejca so na kraju vlaknil in vojaško sukno, iz katere se je srečno rešil in odslej iskal zavetja na svojem posestvu pri Brežah. Grafenauerju so natvezli neke veleizdajalske izjave in ga obsojili. To je bil »začetek trnjevega pota«, ki ga je hodil odslej poslanec Grafenauer. Kako so sodili posl. Grafenauerja, o tem bi mogla kaj več povedati njegov zagovornik g. dr. Pegan in neki višji slovenski sodnik pri prizivnem sodišču v Gradcu, ki je bil član senata. Grafenauer je moral v ječo v Wöllersdorf pri Dunaju, kjer ne bi bil dolgo izdržal, da ni po nekem posredovanju dobival nekaj hrane iz Celovca. Ko se je po odločnem nastopu slovenske delegacije na Dunaju vrnil na Koroško, ni bil več stari Grafenauer, poln humorja in jelekne volje. Bil je ves strt, morda ne toliko zaradi prestanega trpljenja v zaporih, kakor zaradi izgube edinega svojega sina. Bil je prepričan, da so sina postavili na bojišče na mrtvo stražo, s katere se nihče ni več vrnil, zato, ker je bil Grafenauerjev sin. Morda je bilo to tudi res. To je Grafenauerja tako peklo, da mu je vzelo vso njegovo močno voljo; s povešeno glavo in motnim pogledom je hodil okrog, da smo se prijatelji bali, da bi se mu utegnili um umračiti. Političnega življenja se ni več udeleževal, dokler ni nastopil prevat. Njegova močna volja se mu je začela vračati; čas je dober zdravnik. Leta 1919 ga srečamo v ljudskem predstavnštvu v Belgradu, kjer je začel razvijati svoje delovanje s prejšnjo ljubeznijo in močno voljo. Ko pa je prišlo do volitev v ustavotvorno skupščino, je ostal brez mandata. To ga je ponovno potilo, zlasti še zaradi tega, ker ni mogel najti nobenega zanj primernega torišča za delo in zaslužek. Domovina se Grafenauerju ni izkazala hvaležne, kakor bi bila njena sveta dolžnost. To ga je tudi nekoliko odtujilo stariim prijateljem, ker je mislil, da zanj nečajo ničesar storiti. Toda v tem je bil v zmoti. Stari prijatelji smo mu ostali zvesti, do groba zvesti, četudi je morda on sam o tem dvo-mislil. Umaknil se je na svoj skromni dom na Brdo pri Šmohorju, ko so se politične strasti na Koroškem nekoliko polegle.

Mož, ki je za Andrejem Einspielerjem bil največji in najzaslužnejši slovenski koroški politik, je legel v grob, od slovenskega naroda skoraj pozabljen. Toda njegova dela ne bodo pozabljena, z njim ne pojdejo v grob bleščili listi, ki jih je on napisal s svojim delom v zgodovino slovenskega vstajenja na Koroškem, ki ga je mogla potlačiti samo svetovna vojna. Pozabili ga pa ne bomo tudi mi, njegovi stari in zvesti prijatelji, ki smo njegovo trpljenje nosili v svojih srčih in mi danes iz daljave polagamo na grob veneč nevovljive slovenske ljubezni in gorkih želj, da bi ga večna Pravičnost in večna Dobrota obilno poplačala za ves njegov trud in delo, ki ga je posvetil svojemu narodu.

Franc Suodet.

Papežev nagovor v tajnem konzistoriju

Rim, 16. dec. b. Na današnjem tajnem konzistoriju je bilo imenovanih 29 novih kardinalov. Sv. kolegij šteje sedaj 69 članov. Kardinalska mesta zavzemajo sledeči inozemci: 7 Francozov, 4 Španci, 4 kardinali iz Severne Amerike, 3 Nemci, 2 kardinali iz Južne Amerike, 2 Poljaka, 2 Čehoslovaki, 1 Belgijec, 1 Portugalac, 1 Avstrijec, 1 Madjar, 1 Kanadčan, 1 Irce in 1 kardinal iz Orienta.

V tajnem konzistoriju je sv. oče imel v navzočnosti velikega števila visokih dostojanstvenikov govor, v katerem je najprej komemoriral smrt bivših kardinalov od zadnjega konzistorija, nakar je poudaril, kako katoliška Cerkev dela in zbiral svoje sile. Kot dokaz za uspešno delovanje katoliške Cerkev je navedel velike kongrese, ki so se vršili v Buenos Airesu, Clevelandu, Pragi, Ljubljani in po drugih mestih. Obžaloval je, da še ni prenehala preganjanje katoličanov v Rusiji, v Mehiki in deloma tudi v Nemčiji. Sv. oče je iz-

razil upanje, da bodo ta preganjanja kmalu prenehala in da bodo prišli za katoličane boljše časi.

Sv. oče je nato prešel na sedanje dogodke v vzhodni Afriki in s tem na spor med Absinijo in Italijo. Dejal je, da je treba to vprašanje zelo oprezno obravnavati, kajti zavedati se je treba odgovornosti, ker so na svetu ljudje, ki hočejo vsako izgovorjeno besedo s najvišjega cerkvenega katoliškega mesta lažljivo ali pa krivo tolmačiti. Svečano je ponovil ljudem dobre volje na vsem svetu, da Vatikan želi, da pride do miru in da se bo trudil, da pride do miru na temelju pravice. Prešil bo Boga, da ta mir čimprej dodeli in ustavi nepotrebno prelivanje krvi.

Papež Pij XI. je prečital nato imena novih kardinalov, nakar se je umaknil s konzistorija v svoje prostore.

Papežev tajnik kardinal Paecelli je nato pristopil ter pozdravil vse one nadškofe, ki so bili imenovani za kardinale, jim sporočil imenovanje ter jim čestital.

Razstroi Jevtičevega kluba

Belgrad, 16. dec. m. Kakor je »Slovenec« že pred kratkim poročal, je v Jevtičevem klubu pred kratkim prišlo do razkola ter je del zemljoradnikov, ki jih vodita Stajić in Lazić, izstopil iz tega kluba. Predsedstvo narodne skupščine je ustanovitelj zemljoradniškega poslanskega kluba v skupščini dovolilo tudi potrebne prostore. Konstituiranje zemljoradniškega kluba se doslej še ni izvršilo, ker se klub šele ustanavlja. Oba ustanovitelja tega kluba, Lazić in Stajić, se nadejata, da bo v njihov klub vstopilo precej poslancev iz Jevtičevega kluba. Vstopil je že poslanec Luka Avramović, ki je bil izvoljen na Mnčkovih listi. Ostali poslanci, pripadniki bivše zemljoradniške stranke, ki se trenutno še nahajajo v Jevtičevem Jugoslovenskem klubu, se še niso definitivno opredelili za vstop v zemljoradniški klub, ker se pri njih pojavlja težnja, da bi ustanovili svoj kmetjsko-demokratski poslanski klub. To skupino zemljoradnikov po zadrževanju poslanskih skupov vodita bivši kmetijski minister Dragotin Janković in Voja Gjorgjević, upravnik Zveze srbskih kmetijskih združenj.

Belgrad, 16. dec. m. V narodni skupščini je danes odbor za proučevanje zakonskega osnutka novega trgovskega zakona nadaljeval svoje delo ter je pretrgal predloženi zakonski osnutek v podobnosti.

Belgrad, 16. dec. AA. Po poročilu Narodne banke je bil 16. decembra izplačan po nemškem kliringu kot zadnji avizo št. 9.153 od 15. junija, po italijanskem pa avizo št. 76.480 od 19. avgusta.

Belgrad, 16. dec. m. Prometni minister je dovolil polovično vozino za vse udeležence vinarake razstave, ki je prireja Kletarsko društvo v Orinožu. Polovična vozina je dovoljena pod G. D. br. 142.869.

Drobne vesti

Sofija, 16. dec. AA. Bolgarska agencija poroča: Znani bizantolog in podpredsednik bolgarske akademije vsehilski profesor Vasil Zlatarski je umrl. Pokojniku je bilo 70 let.

Rim, 16. dec. AA. Agencija Stefani poroča: Umrl je kardinal Michele Legga, prefekt kongregacije zakramentov. Pokojni kardinal je bil v 75. letu življenja.

Rim, 16. decembra. AA. Po zadnjem popisu šteje Rim 1.178.900 prebivalcev.

Minister Spaho odlikovan

Belgrad, 16. dec. AA. Nocoj ob 17 je francoski poslanik na našem dvoru grof Dampierre obiskal prometnega ministra dr. Mehmeda Spaho in mu pri tej priliki izročil red legije časti druge stopnje, s katerim ga je odlikoval predsednik francoske republike Lebrun.

Demokrati slejkoprej za — centralizem

Belgrad, 16. decembra. m. Kakor običajno vsako nedeljo, se je tudi včeraj po vsej državi vršilo vse polno političnih shodov in konferenc tako s strani JRZ, kakor tudi izvenskupščinske opozicije. Na enem od opozicijskih shodov je govoril v Sremskih Karlovcih bivši minister Grod. V svojem govoru se je pretežno bavil z ureditvijo države. Grod se je izjavil v imenu demokratov za široke samouprave ter proti »separatizmu«. V svojih izjavah je poudaril, da država pri rešenju tega vprašanja ne sme izgubiti ničesar na svoji moči kot celota. Hrvatje in Srbi po izjavljanju Groda morajo z uspehom delati samo, če bodo meje vseh državnih edinic potegnjene brez kakršnihkoli zaprek pod istimi pogoji in če svoje eventualne spore kot dolžniki in upniki regulirajo pod istimi zakoni. Če bi bile razkosane, bi se neke izmenjave mogle težko izvršiti brez motenj. Grod je izjavil, da imajo Hrvati popolno pravico do zahtev reorganizacije državne uprave, toda pri tem morajo pri izvrševanju svojih zahtev utrditi pri Srbih prepričanje, da je tudi Hrvatom mnogo do naše zajednice, in to kot čisto naravno za tje in za nas.

Nadzorstvo nad tujimi papirji

Belgrad, 16. decembra. AA. Z odlokom finančnega ministrstva št. 14.120-8 od 12. decembra 1935 je Narodni banki naloženo voditi nadzorstvo nad domačimi vrednostnimi papirji, ki so last tujcev. S istim odlokom je određeno, da so ti vrednostni papirji založeni samo pri denarnih zavodih, ki lahko poslujejo z devizami.

Belgrad, 16. dec. m. Včeraj dopoldne je v Novem Sedu nenadoma umrl znani belgradski industrijalec Mihajlo Bajloni.

Belgrad, 16. dec. m. Letni občni zbor Privilegirane izvozne družbe bo 22. t. m.